

Mai - Lan - Cúc - Trúc

Christina Cao (Cao Xuân Thanh Ngọc) K14/2

---oo0oo---

Có bao giờ bạn tự hỏi mình tại sao người Việt Nam chúng ta thường hay treo những tấm tranh trong nhà như “Mai Lan Cúc Trúc”, hay “Ngư Tiều Canh Mục” không?

Đó là những tấm hình rất đẹp, không những chúng ta dùng để trang trí trong nhà, nhưng quan trọng hơn hết, những tấm hình này có giá trị trong triều đình, nội phủ vua quan. Về sau, tập tục này lan dần tới dân gian rồi trở thành nét văn hóa của dân Việt phổ quát tự trào gia bản. Nhà nhà ai có chút học vấn, phong tình cổ lục, trang trí có nề nếp dòng nhà văn chương thì treo tranh bình phong Tứ Quân Tử: Mai Lan Cúc Trúc... Tự xa xưa tổ tiên hiền Việt đã lưu truyền học thuật để cho con cháu mai hậu:

*Tác giả vô danh là gốc đạo
Noãn bào trăm họ ấy giếng người
Dòng nhà để lại dấu truyền
Gồm trong bốn báu còn lưu đời đời...*

Bốn học thuật báu vật là:

- *Tứ Phẩm Vật: Bút - Nghiên - Giấy - Mực*
- *Tứ Quân Tử: Mai - Lan - Cúc - Trúc*

- *Tứ Kỳ Nhân Dịch Quốc hay Tứ Kỳ Nhân Kiến Quốc*: Ngụ *Tiêu Canh Mục* (Mục hoặc Độc là Đọc Thư với biểu tượng tiểu đồng đọc sách trên lưng trâu).

Trong bài viết này chỉ mạn phép lạm bàn trong phạm vi sở học khiêm khuyết của hậu sinh, lấy niềm tự tin vào học thuật của bậc tiên hiền Việt tộc mà viết như học, chứ không học thói phàm phu mà “múa rìu qua tổ Lỗ Ban” sóng sau dồn sóng trước... Vậy mong có điều chi sơ xuất, phạm lỗi... kính xin những bậc trưởng thượng niệm tình thứ lỗi cho!

Vậy theo triết lý Đông Phương thì Trung Quốc và Việt Nam, ai là người khởi xướng ra hình ảnh của bốn loại hoa Mai – Lan – Cúc – Trúc và xếp hạng, lấy làm biểu tượng Tứ Quân Tử này? Từ cổ xưa cho tới thời nay, những bức danh họa, tứ bình phong của Trung Quốc trình bày ít thấy hay phải nói là chưa bao giờ nhìn thấy có vẽ họa, tạc khắc, hình ảnh hoa Mai trong tác phẩm Tứ Quân Tử, mà hầu hết chỉ là hình ảnh hoa Đào mà thôi? Có phải chăng vì địa lý Trung Quốc thuộc vùng ôn hàn nên thời tiết mùa Xuân hã còn khá là lạnh lẽo nên Mai là giống cây xứ nhiệt đới không thích hợp và khó trở hoa vào tiết Xuân, cho nên chỉ có giống Đào mới có thể sinh sống và trở hoa vào mùa Xuân... Do vậy người Trung Quốc lấy hoa Đào làm nhất điểm Tứ Quân Tử?

Vậy có phải là chủ quan khi người Việt ta thuyết Mai- Lan-

Cúc- Trúc gốc từ văn hóa của người Việt ta? Riêng nhóm Việt Nữ Hoa Tự Do chúng tôi mạnh dạn chỉ danh như là một minh chứng thỏa đáng để cho chúng ta biết một chút gì về nguồn gốc của “tám hình” bốn loại hoa được trân quý trong gia đình Việt Nam của chúng ta! Đây là sự kết hợp hài hòa học thuật của Tô Tông Hiền Việt ta và nó có ý nghĩa rất triết thuyết thâm thúy qua biểu tượng Mai - Lan - Cúc - Trúc cho ta thấy được cả một vận hành của thiên nhiên trời đất với bốn mùa rõ rệt:

Từ quẻ Càn mở trời (Thiên) cho tới Khôn đất (Địa) tất cả lý biến dịch bởi vô thường là Thời chuyển và ở Niên có Tứ thời như duyên hành khiến vạn vật xuôi theo Xuân sinh, Hạ trưởng, Thu liễm, Đông tàn. Mọi thứ trong đời đều do cái thời mà quyện lấy nhau. Sự vô thường biến dịch dòng luân lưu vạn vật thuận theo thời gian được gói gắm qua hình ảnh của Mai Lan Cúc Trúc:

Mai: Qua ba mùa Hạ nóng cháy, Thu vạn vật héo úa tàn tạ, Đông vạn vật gần như chết lịm vào hàn khí rét mướt, lạnh lẽo ... Cội mai già trơ gốc cằn cỗi qua ba mùa nắng mưa dâu giãi, rét mướt cơ hàn tưởng chừng như chết đi trong âm thầm biến thiên như dòng chảy thế gian vô tâm, thế nhân vô tình... Nhưng khi trời chớm tiết Xuân, với làm gió thoáng nhẹ thổi qua đọt chồi non màu lục mới vào thời điểm giao mùa, thì nụ Mai vàng chớm nở báo hiệu ngày đầu năm rực rỡ tinh Xuân...

*Mạc vị xuân tàn hoa lạc tận
Đình tiền tạc dạ nhất chi mai*

Nghĩa:

*Chớ bảo xuân tàn hoa rụng hết
Đêm qua sân trước nở cành mai*

(Thiền Sư Mãn Giác)

“Mai cốt cách tuyết tinh thần,” hay Mai cốt cách nét tinh thần, là ý chỉ phẩm chất hào nhiên của người Quân Tử cho dù trải qua cảnh ngộ nan hành khổ hạnh vẫn xoay với ý chí kham nhẫn chịu đựng cho bản thân mới nên Người, há mà cuộc đời

cứ êm trôi trên dòng nước phẳng tờ thì có phải là bản chất và bản lãnh của người anh hùng, quân tử sao? Nhưng Quân Tử bất phùng thời thì phải thiện tàng, ẩn nhẫn, kham hạnh như Mai trải qua ba mùa Hạ - Thu - Đông để giữ thân, chờ đúng thời mạnh dạn đem tài năng mà giúp dân, giúp nước phù bình trị loạn, độ đời với phương châm:

- Nuôi Tâm sinh Thiên Tài với học thuật và tâm học tầm Vũ Trụ Quan.

- Nuôi Chí sinh Nhân Tài với nhân sinh học thuật tầm Nhân Sinh Quan.

- Cảnh giác với loại Nuôi Thân sinh Nô Tài của phàm nhân giá áo túi cơm trong biển người lấy danh lợi làm lẽ sống, ký sinh không phải phẩm hạnh của người Quân Tử.

Do vậy người xưa đã ngụ ý ký thác biểu tượng hoa Mai trong Tứ Quân Tử. Tuy vậy Quân Tử ở thế đương đầu và gặp phải thế thời tàn tạ, cảnh ngộ dầu sôi, lửa bỏng ở thế cô nhiệch thì thà tuân tiết để giữ tròn khí tiết của bậc Quân Tử như:

- Trần Bình Trọng lẫm liệt trở mặt quân Tàu mà thét: "Ta thà làm quỷ nước Nam chứ không làm vương đất Bắc"!

- Hoàng Diệu tuân tiết chết theo thành thất thủ!

- Võ Tánh, Ngô Tùng Châu tuân tiết để giữ tiết tháo đại trượng phu Nước Việt!

- Trung Tá Nguyễn Văn Long tuân tiết trước tượng đài trước quốc hội khi giặc Bắc Cộng tràn vào Saigon ngày 30 - 4 - 1975

- Đại Tá Hồ Ngọc Cẩn thà chết chứ không qui hàng giặc cộng!

- Tướng Lê Nguyên Vỹ tuân tiết vào ngày cuối miền Nam rơi vào tay giặc Bắc Cộng!

- Tướng Lê Văn Hưng tuân tiết chết theo theo thành trì miền Nam rơi vào tay giặc Bắc Cộng!

- Tướng Nguyễn Khoa Nam tuấn tiết chết theo thành trì miền Nam rơi vào tay giặc Bắc Cộng!

- Tướng Trần Văn Hai tuấn tiết chết theo thành trì miền Nam rơi vào tay giặc Bắc Cộng!

- Tướng Nguyễn Văn Phú tuấn tiết chết theo thành trì miền Nam rơi vào tay giặc Bắc Cộng!

*Nhân sinh tự cổ thùy vô tử
Lưu thủ đản tâm chiếu hãn thanh.*

Tất cả những nhân vật kiệt xuất nêu trên từ Lịch Sử cho tới cận đại, họ đã “Sinh Vi Tướng Tử Vi Thần”, khi vận nước tan hoang thì thà tuấn tiết giữ tròn tiết tháo người Quân Tử vẹn tròn trung hiếu với Sơn Hà Xã Tắc, chứ không chịu sống đời phàm phu giá áo túi com! Đây là Tứ Quân Tử bản chất “Mai cốt cách, nét tinh trần” chữ tuyệt chỉ là ví von “cái” trắng đẹp mà thôi!

- Lan: Nhắc nhở đến bốn màu Xuân Hạ Thu Đông, chúng ta không thể nào quên Lan. Lan là một loại hoa rất đẹp và thu hút, ai thấy Lan mà chẳng yêu thích, Lan như kiêu sa trên cành cây cao vợi vợi, hấp thụ vi sinh trong gió và hơi ẩm của sương giăng giăng trong không gian mệnh mang, bao la đất trời ... còn gọi là Phong Lan khi nở hoa lan tỏa hương thơm và đẹp lạ thường...! Cho dù ở nơi rừng sâu không có người lai vãng thưởng hoa, Lan cũng chẳng vì thế mà phai nhạt hương thơm, vẻ đẹp... Người xưa có câu:

*“Chi lan sanh ư thâm lâm, bất dĩ vô nhân nhi bất hương
Quân tử tu đạo lập đức, bất vị cùng khổn nhi cải tiết.”*

Lan cho dù ở nơi rừng sâu không có người lai vãng thưởng hoa, Lan cũng chẳng vì thế mà không có hương thơm, vẻ đẹp. Người Quân Tử sửa mình, lập đức, không vì cảnh ngộ khổn cùng mà thay đổi khí tiết. Đây là bản chất và phẩm hạnh của Người Quân Tử sống trong trời đất, dòng đời luôn tự tại, ung dung trong ràng buộc, luôn tự sửa mình, có tài năng chẳng cần khoe khoang với đời, mặc cho ai khen ai chê cũng chẳng

màng, lại càng không có chuyện được người khen kẻ chê mà lại mất giá trị như Lan không hương sắc! Người đẹp cũng giống như hoa Lan, nếu không biết giữ đức độ mà chôn vùi nơi chốn lâu xanh, sống sa đọa thì đó là một sự hư hoại của đóa hoa!

Quả nhiên là như vậy, người quân tử sống trong cuộc đời này là phải biết tu đạo, tự sửa mình là tu tính mệnh ta và hành động tạo đức để cứu nhân độ thế là cứu giúp loài người yếu trong cõi nhân sinh bất hạnh!

- Cúc: Khi nói về Cúc, chúng ta liền nghĩ tới mùa Thu, khi vạn vật suy tàn, gió thổi làm úa cây tàn cỏ, hầu như tất cả vạn vật gần như bị thời khí trấn áp cho lụi tàn thì “nói” gì tới thảo mộc trở hoa! Nhưng loài Cúc lại hữu kháng với thu liễm mà trở rực rỡ đất trời, ví như người anh hùng kham nhẫn cảnh ngộ, đối kháng với khổ cảnh, để mạnh mẽ vượt thoát và vươn lên, ví như người Quân Tử trì chí vượt qua bao khó khăn do thời thế “bách chiết thiên ma” có trăm ngàn thứ tai họa, bả vinh hoa thử người, bẻ uốn cong người trong thế sự đầy vơi, nhân sinh phù hoa xa mã mà luôn giữ phong cách cao thượng như thách thức nghịch cảnh gian truân... Nhưng bậc Quân Tử không vì thế mà bị vùi chôn ở đọa cảnh phàm trần... và Cúc nở Hoa như người Quân Tử đem tài hoa cống hiến cho đời, đồng nghĩa vị anh hùng cho dù sống trong hoàn cảnh khó khăn nào cũng không khiến cho họ bị chùn bước... Họ vẫn vượt qua số phận mà vươn lên như người đời khen ngợi “diệp bất ly chi, hoa vô lạc địa”, lá cúc không rụng khỏi thân, hoa cúc tàn tạ vẫn không rời khỏi cành lá như là tách cách chung thủy cho tới khi tàn tạ chết đi, ví như người Quân Tử bền gan, gìn giữ vững ý chí, lý tưởng chân chính của mình suốt cả cuộc đời.

*Cao tiết xung hàn phóng mãn sơn,
Độc siêu quần hỷ điểm thu nhan.
Hốt tư cự tuế đông li hạ,
Đối tửu xan anh tận nhật nhàn.*

Nghĩa:

*Phủ đầy khí lạnh non xanh
Sắc thu tô điểm chỉ mình cúc bông
Nhớ xưa rào cũ bờ đông
Say nhìn hoa nở thấy lòng ung dung.*

- Trúc: Trời đã qua Xuân - Hạ - Thu nay tới Đông sang, hàn khí lạnh lẽo, giá rét... Nhưng Trúc tuy khăng khiu từng đốt thân vẫn thẳng đứng lên cao vọi vọi với đầu cành đong đưa ngạo nghễ với tuyết trắng bám nặng trĩu cành lá như chống chỏi với gian lao tước nguyệt, nghịch cảnh muốn đè nặng và hủy diệt thân sống, Trúc vẫn uyển chuyển mềm mại, bị ngã đổ mà không gãy, Trúc vô tâm rộng ruột như dung chứa nổi oằn oan khiên cảnh ngộ vằn xoay, vì hư tâm, rộng ruột nên Trúc không chấp trước bao điều ô trọc cuộc đời mà an nhiên tự tại, nhưng không có nghĩa là để “đắc” thứ đạo vô thức với “cái” vô tri, vô giác vốn là bản chất của cuộc đời thường tình thế gian tính... Đó là tính cách rất cần thiết của một vị Quân Tử có lòng rộng, tâm không nhiều dung chứa, huyền không như thế, hựu huyền không và như chân như vào Đạo vô ngã tướng Cùng Vũ Trụ Hòa!

*Trúc tự sơn lâm bất thối thân
Hư tâm tồn sự hà chi nhiệm
Bách chiết thiên ma nhiều tinh thần
Trực ngộ vô tâm hòa đại đạo*

(Cổ Thi – Khuyết Danh)

*Lô hoa trình vạn thắng
Trúc biểu kiến thái bình
Nay mừng Lạc vận tái sinh
Hỏi bốn biển ai kinh luân chẳng tá?
Nhưng gấn bó chi chi sắt đá...
Khối u tình nương đã vơi vơi.*

(Đạo Trường Ngâm – Lý Đông A)

Mai Lan Cúc Trúc không những có nét đẹp riêng biệt của từng loại nhưng thật ra là một liên kết hài hoà, là biểu tượng đại diện cho người Quân Tử luôn tu tâm dưỡng tính, trau dồi sở học, mài dũa tài năng trí tri, tu hạnh, lập đức, giữ đạo, chờ thời cơ đến sẽ ứng hợp với ý dân là mệnh trời mà góp sức hành động phù bình, trị loạn, cứu dân, giúp nước thoát khỏi cảnh lầm than, diệt vong. Mong lắm vậy!

Lục Bát

Nguyễn Trọng Việt, K23

em từ lục bát bước ra
khói sương ẩn hiện ánh trăng ngọc ngà
tóc dài môi đỏ kiêu sa
bàng hoàng ngỡ ngác tim ta đại khờ

*em từ lục bát bước ra
bông bênh suối tóc bên bờ mắt xanh
mưa đêm thấm lạnh vai gầy
điều em từng bước bên thềm thiên thai*

em từ lục bát bước ra
áo dài hoa tím thước tha dịu dàng
ta yêu em thật nhẹ nhàng
tình trao muôn thuở giờ đành xa nhau

Ánh Mắt Của Cha.

Tâm Chánh, K19/1

Tác giả Tâm Chánh là con gái của Trung Tá Từ Tôn Khán, Tỉnh Đoàn Trưởng Tỉnh Đoàn Cán Bộ Xây Dựng Nông Thôn, Huế, thời 1968. Ông bị Việt Cộng bắt và sát hại trong Tết Mậu Thân tại Huế. Hiện nay Tâm Chánh là Vice President of the Real Estate Entitlement Development Incorporation tại Southern California.

* * *

Nếu bây giờ ông Trời ban cho tôi một ước nguyện thì điều tôi sẽ cầu xin không một giây ngần ngại rằng xin cho Cha của tôi được sống lại dù chỉ là một ngày để Mẹ tôi có được niềm vui trước khi bà từ già cõi đời, để cho các con tôi được gặp Ông Ngoại. Một mơ ước thật hảo huyền và sẽ không bao giờ đạt được nhưng tôi vẫn khấn nguyện, vẫn ước mơ.

Người Cha thân yêu của tôi bị bọn Việt Cộng khát máu đoạt mệnh trong biến cố tết Mậu Thân năm 1968, khi tuổi đời của Ông chưa đến ba mươi bảy. Mẹ tôi trở thành góa bụa ở tuổi ba mươi hai, cái tuổi thanh xuân đẹp nhất của một người phụ nữ, bơ vơ với sáu đứa con thơ dại và đứa con út mới tượng hình ở trong lòng.

Nửa thế kỷ qua, lòng tôi chưa bao giờ ngưng tiếc nhớ, ray rứt, và đau khổ.

Thuở đó, gia đình của tôi cư ngụ tại đường Bạch Đằng, một con đường nằm ngay tại trung tâm của tỉnh Thừa Thiên, thành phố Huế. Con đường này song song với đường Huỳnh Thúc Kháng nổi tiếng với những tiệm bánh mứt, kẹo mè xừng giòn, dẻo đủ loại. Hai con đường cách nhau qua giòng sông Gia Hội, nơi có những chiếc đò đưa khách sang sông trong suốt bốn mùa.

Trong khu đất rộng của Ông Bà Cố tôi để lại gồm có ba căn nhà: căn Nhà Cẩn có lối kiến trúc xưa tọa lạc ngay chính giữa của khu vườn, là nơi thờ phụng tổ tiên với các điện thờ và các cột trụ thiếp vàng chạm trổ rất tinh vi, với bàn ghế giường tủ và các tấm màn đều được cẩn xà cừ. Nhà Tây được xây cất theo lối kiến trúc của Pháp, nằm về phía tay trái của Nhà Cẩn. Ở giữa hai căn nhà có bụi chè tàu rất lớn được trồng từ mấy đời trước, cành lá xum xuê cao quá đầu người. Đằng sau Nhà Cẩn, qua một khu vườn đầy hoa Tường Vi là căn Nhà Mới được kiến trúc theo lối tân thời.

Chúng tôi đã sống thời thơ ấu hết sức êm đềm trong căn nhà của Tổ Tiên. Ông Bà Nội của chúng tôi lúc đó đã không còn ở Huế, nhưng chúng tôi được Ông Bà Ngoại thương yêu đùm bọc. Cha tôi đi hành quân thường xuyên, mỗi lần về ông đều đàn hát cho Mẹ tôi nghe và chở chúng tôi lên thăm Ông Bà Ngoại. Mấy Mẹ con lúu riu, quẩn quýt bên Cha trong hạnh phúc ngập tràn.

Một lần về sau chuyến hành quân, Cha đem về một con chó. Ông gặp nó bị thương, nằm bên vệ đường. Ông đã tự tay săn sóc vết thương cho đến khi con chó bình phục. Kể từ đó gia đình chúng tôi có thêm một thành viên mới, chú chó Berger cao lớn. Con chó hết sức quuyến luyến Cha tôi. Nó vô cùng mừng rỡ bất cứ khi nào ông về đến nhà, nó luôn luôn quanh quẩn ở bên ông khiến Mẹ tôi đôi lúc cũng bực mình khi

bị nó làm chộn rộn.

Những tưởng cuộc sống sẽ được mãi ấm yên như thế... Nhưng tất cả đã thay đổi vào đầu năm 1968.

Đêm Giao Thừa Tết Mậu Thân, chúng tôi tụ họp ở nhà Ông Bà Ngoại để cúng Tết và dùng bữa với gia đình của các Cậu Di đến từ các thành phố khác. Khoảng gần mười giờ đêm bỗng có những tiếng nổ. Ban đầu mọi người đều ngỡ là ai đó đốt pháo Tết sớm, nhưng chỉ sau vài phút, Cha tôi biết ngay là tiếng nổ của súng. Gương mặt và đôi mắt Ông đầy lo âu. Chỉ trong khoảnh khắc, Ông nhận được điện tín về lệnh chuẩn bị cắm trại và tuyệt đối đề phòng cảnh giác. Cha tôi xin phép Ông Bà Ngoại để đưa Mẹ con chúng tôi về vì phải đi trực. Mọi người đều năn nỉ Cha tôi ở lại vì có lẽ họ đã linh cảm được điều không hay, nhưng Cha tôi cương quyết từ chối. Ông nói là cấp chỉ huy thì không thể vi phạm kỷ luật quân đội.

Khi gia đình tôi vừa về đến nhà thì con chó sủa vang và cứ cắn ống quần của Cha tôi. Tuy vậy, Cha vẫn không chú ý đến những cử chỉ khác thường của nó, vì ông đang tìm cách liên lạc với cấp trên. Con chó vẫn sủa ăng ẳng và kéo ống quần của Cha. Đang ở trong tình hình căng thẳng, lo âu, Cha đã nạt lớn và hất mạnh con chó sang một bên. Nó sợ hãi bỏ chạy ra ngoài sân, và hôm sau những người giúp việc đã cố công tìm kiếm con chó, nhưng không ai thấy nó.

Đêm Mông Một Tết, Việt Cộng tấn công. Vài ngày sau, chúng chiếm thành phố Huế.

Cha bảo Mẹ và tất cả chị em chúng tôi chạy qua trú dưới căn hầm của một gia đình láng giềng cách nhà của chúng tôi năm căn. Cha ở lại nhà tiếp tục liên lạc điện thoại, làm việc với cấp trên.

Sau nhiều ngày chui rúc trong căn hầm, chúng tôi không nghe tin tức gì của Cha nên Mẹ rất lo lắng. Rạng sáng ngày 10 tháng 2 năm 1968, Mẹ tôi đã nhờ O Lan, cô giúp việc trong gia đình, về nhà để thăm dò tin tức. Nhân lúc Mẹ đang cho em

bé út chưa được một tuổi bú sữa, tôi lên đi theo O Lan.

Khi O bò ra khỏi miệng hầm được một quãng ngắn thì O mới biết là có tôi đi theo. Dù lo lắng Me tôi sẽ rầy la, nhưng O cũng mừng vì có tôi bên cạnh cho đỡ sợ.

Lúc đó khoảng gần 5 giờ sáng, trời mùa Đông xứ Huế vẫn còn tối đen và lạnh căm căm. Vất vả lắm chúng tôi mới len qua được những hàng rào ở phía sau các khu vườn và lên về đến nhà.

Chúng tôi giật mình vì thấy người lạ đứng đầy sân. O Lan vội kéo tôi nằm sát xuống đất sau bụi chè tàu ở giữa Nhà Cẩn và Nhà Tây.

Từ đó, tôi trốn mắt cố nhìn xuyên qua bóng tối. Tôi rụng rời khi thấy Cha tôi và các chú cận vệ đang bị trói ké tay trước hàng hiên của căn nhà Tây. Chúng đang tra hỏi các chú Mãng, Chú Phấn, và chú Truật với những câu được lặp đi lặp lại:

- “Các anh muốn chúng tôi khoan hồng thì hãy khai ra những gì mà Trung Tá Khán dấu diêm, bằng không đừng trách chúng tôi.”

Khi nghe vậy tôi và O Lan lâm râm cầu nguyện để các chú đừng khai mặc dù tôi không thật sự hiểu bọn VC muốn các chú khai những gì...

Họ bắt đầu đánh các chú. Tiếng đấm, đá bình bịch như xoáy vào đầu tôi. Rồi tôi nghe giọng Cha tôi:

- “Các anh muốn gì thì cứ hỏi tôi, binh lính của tôi không có tội tình chi mà các anh hành hạ họ.”

Tôi nghe chúng cười gằn rồi nói:

- “Trung Tá đừng lo, sẽ tới lượt chúng tôi hỏi thăm sức khỏe của Trung Tá.”

Mấy phút im lặng trôi qua, tôi không nghe được khi bọn chúng nói nhỏ những gì với nhau. Lúc ấy, O Lan và tôi vừa lạnh vừa sợ, hai hàm răng của chúng tôi đánh lập cập vào

nhau. Chúng tôi phải co rúm người lại, tưởng như chúng sắp phát giác ra sự hiện diện của chúng tôi.

Khi trời tờ mờ sáng thì tôi và O Lan phải đổi tư thế để ngồi xồm lên để lá chè che khuất. Từ chỗ núp, tôi đã thấy được rõ ràng cảnh tượng trước hiên nhà.

Bọn VC mặc đủ sắc phục: đũa thì mặc nguyên bộ đồ nhà binh, đũa thì mặc quần tây, áo sơ mi, nhưng trên cánh tay áo của chúng đều có đeo băng đỏ. Tên nào cũng cầm một cây súng có họng dài và quanh lưng đeo băng đạn, có tên còn cầm lựu đạn trên tay. Trong đám người mặt đây sát khí này có một người đàn bà mặc bộ đồ đen, tay cầm súng lục.

Chúng vây lại quanh Cha, la hét tra khảo về những việc làm của Cha. Cha trả lời:

- “Tôi có lý tưởng của tôi, các anh có lý tưởng của các anh. Tôi không khai báo, không chỉ điểm đồng đội của tôi.”

Chúng gầm gừ, chửi rửa rồi quay báng súng đánh túi bụi vào đầu, vào mặt Cha. Một tên hét lớn:

- “Vận mạng của cả gia đình mày đang nằm trong tay của chúng tao. Nếu mày chịu khai báo thì chúng tao sẽ tha và không sai người đi lùng bắt vợ con mày.”

Cha thở hổn hển vì đau nhưng chỉ nói:

- “Các anh cứ làm nếu thấy cần, tôi thà hy sinh vợ con chứ không thể hèn mà đầu hàng các anh.”

Mụ đàn bà la the thé:

- “Đánh nữa! Đánh nữa đi!”

Chúng vừa đánh vừa kéo một sợi xích sắt lớn khóa chân Cha tôi và các chú cận vệ lại với nhau. Rồi những báng súng, những cái đá, cái đập liên tiếp giáng xuống đầu, xuống ngực, xuống lưng Cha. Nước mắt tôi rơi ràn rụa, ngực tôi nhói lên với từng tiếng hừ hự vang lên từ phía Cha tôi...

Cha! Đã năm mươi năm qua, con vẫn nhớ như in những

giây phút ấy, những giây phút khủng khiếp mà lời lẽ không bao giờ đủ để diễn tả được. Những cây súng giơ lên, quật xuống. Chúng vây quanh Cha, liên tiếp đánh.

Từ sau bụi chè tàu, con đã đứng lên, gạt phăng tay O Lan, nhào tới, xụp xuống lạy xin bọn chúng tha cho Cha và các chú. Cha đã cố ngẩng lên và nhìn thấy con. Cha sững sờ trong khoảnh khắc. Rồi Cha trầm giọng bảo:

- Con phải can đảm, đừng van xin vô ích.

Con bỗng nghe đầu nhói trên đầu. Một bàn tay thô bạo đã xoắn tóc con, dúm đầu con xuống đất, trước mặt Cha. Chúng gào lên rằng sẽ bắn con nát óc để xem Cha có còn cương quyết từ chối khai báo nữa hay không.

Con sợ hãi đến tột cùng, toàn thân con run bần bật. Con tưởng Cha sẽ đầu hàng nhưng con đã nghe tiếng Cha bảo chúng rằng:

- “Các anh cứ bắn con tôi đi, nếu các anh muốn, nhưng tôi vẫn không thể làm theo lời yêu cầu của các anh.”

Con khóc nghẹn từng cơn như sắp tắt thở, vừa van xin chúng, vừa năn nỉ Cha.

Lúc đó, con đã bắt gặp ánh mắt Cha nhìn con. Ánh mắt đầy cương nghị, nhưng cũng chan chứa thương xót, khổ tâm. Ánh mắt của Cha đã cho con thêm can đảm, thêm nghị lực để chịu đựng. Con đã bớt hoảng loạn, đã có thể lắng nghe lời Cha trấn trối. Cha dặn con phải thay Cha để lo cho Mẹ, cho em. Khoảnh khắc đó chỉ dài vài phút, nhưng mãnh lực của ánh mắt, lời nói trước khi Cha con mình vĩnh viễn xa nhau đã theo con cho đến hôm nay.

Bỗng nhiên có một tên VC khác chạy vào, bọn chúng tụ lại bàn nhau điều gì đó với vẻ lo lắng. Cha nhìn thẳng vào mắt con lần nữa, mấp máy môi nói thật nhỏ:

- “Con chạy đi!” Rồi bắt ngờ Cha la to: “Anh em tấn công!”

Bọn VC vội dàn hàng, quay mặt về phía cổng chính. Ngay

giây phút đó, con đã phóng qua bụi chè tàu, chạy thực mạng ra khỏi vườn sau.

Khoản hơn 20 ngày sau, quân đội Quốc Gia đã tái chiếm thành phố Huế. Con đã được cho theo cùng với Ông Ngoại, Me, và chú Bốn tài xế để đi tìm Cha.

Mọi người khởi hành từ 4 giờ sáng ngày 27 tháng Giêng năm Mậu Thân. Trời còn tối đen mà tiếng khóc đã rền rĩ khắp các nẻo đường. Từ cầu Đông Ba đi về phía cầu Gia Hội, nhìn đầu cũng thấy xác người nằm la liệt.

Khi con đến trường Gia Hội, thì thấy những toán đi tìm đang đào những hầm chôn tập thể lên. Có những nạn nhân đã chết trong uất ức, hay vì bị đá đập dã man nên khi thân thể của họ được vục lên thì máu từ miệng họ trào ra trông thật hãi hùng. Mùi tử khí đã khiến Ông Ngoại, Me, và con bị xây xẩm mặt mày nhiều lần. Đến khoảng hai giờ chiều, sau khi đã tìm kiếm ở tất cả các mồ chôn tập thể ở sân trường Gia Hội, Me đã đuối sức vì lúc đó Me đang mang thai mà không biết. Ông Ngoại bảo trở về nhà và sẽ tiếp tục tìm kiếm vào ngày hôm sau. Ông cũng an ủi Me con là biết đâu Cha đang bị chúng bắt làm tù binh. Chú Bốn cũng đồng ý, thế là mọi người thất thủ quay về.

Mọi người vừa qua khỏi cầu Gia Hội chưa đầy một thước bỗng nhiên con chó của Cha bất thần xuất hiện. Mọi người chưa hết kinh ngạc thì con chó tru lên đầy ai oán. Nó cắn lấy ống quần của Me, kéo bà đi theo nó. Ông Ngoại tái mặt, biết ngay là điềm chẳng lành. Ông vội kéo con đi theo con chó.

Đến cửa Thành Nội, ngay dưới chân bức tường đầy rêu phong là một nắm đất cao được đắp sơ sài. Con chó dừng lại, ngửa cổ sủa liên tục. Dân ở những nhà gần đó kéo ra, nói với Ông Ngoại là chính họ đã chôn cất Cha. Họ nói là thấy đám VC dẫn đầu, trong đó có Nguyễn Thị Đoàn Trinh, và Hoàng Phủ Ngọc Phan, đã áp giải Cha tới đó. Họ đã chứng kiến cảnh Cha bị đánh đập vô cùng dã man nhưng Cha vẫn nhất định

không hé một lời.

Rạng sáng ngày 11 tháng 2, 1968, họ nghe tiếng súng nổ, sau đó họ tìm thấy Cha nằm gục ở chân tường. Tuy biết Cha, nhưng họ sợ bị trả thù nên đã phải đợi đến đêm hôm đó mới vội vã chôn Cha.

Khi Chú Bốn đào huyệt lên, Me té xỉu khi vừa nhìn thấy Cha. Cha nằm đó trong cái huyệt nông chưa đầy một thước. Sóng mũi Cha vẫn cao, đôi mắt Cha khép kín nhưng khuôn mặt với nét cương nghị vẫn còn nguyên vẹn. Con đã run rẩy cúi xuống thật gần để sờ mặt Cha. Con đã thấy những dòng máu khô đen từ những vết đánh ở hai bên má và màng tang của Cha.

Cha ơi! Con đứng nhìn Cậu dùng khăn tắm rượ trắng để lau máu trên thân thể cha. Chiếc áo len đen do chính tay Me đan bị lủng nhiều chỗ ở ngực nên con biết là cha đã bị bắn nhiều phát vào tim. Qua chỗ rách con còn thấy thê căn cước của Cha lòi ra khỏi túi áo sơ mi trắng. Qua làn nước mắt ràn rụa, con thấy các binh lính của Cha đóng áo quan cho Cha từ những tấm ván vì cả thành phố Huế chỉ còn một chiếc hòm nhỏ, không vừa với Cha. Sau đó, những chú lính đã cùng chú Bốn đưa Cha về lại nhà của mình.

Cha nằm giữa phòng khách của Nhà Tây. Ở ngay nơi đây, tháng trước chúng con và Me còn quây quần cười nói bên Cha, hôm nay chúng con đội tang trắng, ngơ ngác khóc than trước di ảnh Cha. Con nức nở gọi Cha ơi nói chuyện với con đi, đừng im lặng nhìn con như vậy nữa. Trong ánh nến lung linh, con đã thấy như Cha đang đưa mắt nhìn theo từng đứa chúng con.

Ông Ngoại bảo không nên di chuyển xa trong lúc tranh tối tranh sáng, VC nằm vùng đang còn trà trộn khắp nơi. Các chú đã đào huyệt cho Cha ngay trong vườn, phía bên trái của căn nhà Tây. Các vị sư chỉ dám đến tụng kinh một tiếng đồng hồ rồi hạ huyệt.

Giờ phút cuối, chúng con đi vòng quanh áo quan trước khi các chú di chuyển Cha ra huyệt, con thấy như ai đâm vào người con hằng trăm mũi dao nhọn. Con tự trách mình đã bỏ chạy để Cha ở lại với bầy quỷ dữ, con tự giận mình không nghĩ ra kế để cứu Cha cùng các chú cận vệ.

Rồi chúng con ném những miếng đất xuống huyệt. Từng mảnh đất đen rơi lộp bộp lên cổ quan tài mà Cha nằm trong đó. Nỗi đớn đau trong lòng con không thể có ngôn ngữ nào diễn đạt được, Cha ơi.

* * *

Cha yêu thương, chuyện xảy ra đã năm mươi năm về trước nhưng hình ảnh của Cha cùng ánh mắt Cha nhìn con trong những giây phút cuối cùng vẫn mãi mãi trong tâm trí con.

Định mệnh đã khiến con trốn Me đi về nhà để được gặp Cha, để được nghe Cha dặn dò lần cuối. Định mệnh đã cho con thấy được ánh mắt cương nghị, đầy dũng khí của Cha, dù Cha đã bị bọn người khát máu hành hạ. Ánh mắt chan chứa xót thương của Cha đã nâng con dậy trong thời gian con bị khủng hoảng sau khi Cha ra đi, và không biết bao nhiêu lần sau đó khi con ngã quỵ trong những tháng năm dài cô cút.

Định mệnh đã cho con cơ hội nhìn tận mặt để nhận diện những người đã giết Cha, mặc dù mấy chục năm qua con chưa có can đảm tìm hiểu về những cái tên mà người mà dân trong Thành Nội đã kể cho Me và con. Mãi đến đầu năm nay, 2018, Cô C. đã gửi cho con xem cuộc phỏng vấn tên Hoàng Phủ Ngọc Phan về Tết Mậu Thân. Con đã run rẩy suýt đánh rơi cái Ipad khi thấy mặt hắn. Năm mươi năm trước, vào ngày 10 tháng 2 năm 1968, chính tên này đã dọa giết cả gia đình mình, chính hắn và đồng bọn đã vung báng súng đập lên Cha và các chú.

Cha yêu thương, đến giờ phút này con vẫn khâm phục tài trí của Cha. Cha biết chúng không bao giờ tha cho Cha, dù Cha có khai báo. Vì thế, thà cha con mình cùng chết, nhưng Cha đã

quyết bảo vệ cho gia đình, và những đồng đội khác.

Từ đó đến nay, con luôn nuôi tiếc vì không còn nghe được tiếng Cha răn dạy. Đó là nỗi mất mát to lớn của tụi con. Em út không hề nghe được giọng nói và không hề thấy được gương mặt của Cha. Con cứ tưởng tượng đến nỗi khổ đau của Me, và con đã khóc trong suốt mấy chục năm qua, nhất là mỗi khi chồng con vô tình choàng vai ôm con để an ủi đã khiến hình ảnh Cha ôm Me ngày nào trở về rõ rệt trong trí con. Con lại bật khóc như đứa trẻ lên năm.

Cha ơi! Bây giờ con đã nên người, đã thành công, đã giữ trọn lời con hứa với Cha năm nào, con đã làm tròn trọng trách Cha đã giao phó cho con. Tất cả các con, các cháu của Cha đã thành nhân. Cha không có con trai nhưng đứa con gái mít ướt này đã cho Cha một thằng cháu ngoại và đứa cháu ngoại này cũng cho Cha một đứa cháu cố trai.

Vì ai mà Cha không được một lần thăm chúng? Vì ai mà Cha lỗi hẹn với Me của con?

Viết cho Cha mà nước mắt con vẫn tuông trào và sẽ không bao giờ ngưng khi con nhớ đến người Cha vắng số của con. Con hãnh diện được làm con của Cha, một người Cha đầy lòng nhân hậu, đầy trí dũng cảm đã giữ đúng cương vị, tư cách, và uy tín của một sinh viên sĩ quan của Trường Võ Bị Quốc Gia Việt Nam.

Nhớ Cha hoài.

Con gái mít ướt của Cha.

Bên Lề Cuộc Chiến Ukraine - Nga

Song Vũ, K17

Sau khi tuyên bố đánh chiếm thị trấn Backmut, đạo quân đánh thuê Wagner giao lại vị trí này cho quân chính quy Nga để rút về phía sau dưỡng thương và chỉnh đốn lại đội ngũ tan tác kiệt quệ của mình. Trong dịp này, Prigozhin chỉ huy của đám lính này tuyên bố vung vít, phê phán lung tung không trừ một ai kể cả Putin lẫn Soigu, Bộ Trưởng Quốc Phòng Nga và Tướng Gerasimov Tổng Tham Mưu Trưởng quân đội. Có điều bất ngờ là chính miệng tên này thừa nhận quân đội Ukraine đánh giặc hay hơn quân đội Nga, thậm chí quân Nga còn thua cả đám lính đánh thuê của hắn nữa. Prigozhin cũng chẳng dấu diếm lời khuyên cho Putin là phải thay thế một loạt tướng lãnh chỉ huy cuộc chiến, để hy vọng có được chiến thắng trong cuộc chiến này bằng không thì hậu quả khôn lường tương tự như các cuộc chiến tranh trước đây của Nga. Hậu quả là sau thất bại tại chiến trường sẽ có những cuộc nổi loạn, cách mạng trong nước bùng lên hủy diệt chế độ!

Prigozhin xuất thân từ một tay đầu bếp riêng của Putin, trước đó can tội lừa đảo bị tù 2 năm rưỡi về tội trộm cắp. Sau khi mãn hạn tù, hắn tiếp tục gia nhập băng đảng trộm cướp và lãnh thêm 12 năm tù vì tội cướp của giết người. Ở tù lần hai, hắn được tha sớm nhờ “cải tạo tốt!” rút kinh nghiệm từ

hai lần trước. Từ năm 1990, Prigozshin bắt đầu cuộc đời mới bằng cách mở tiệm ăn, làm súc xích dần dần nổi đình đám. Từ nghề nhà hàng này, hắn có cơ hội tổ chức các bữa ăn cao cấp giành cho Putin thết đãi các nguyên thủ quốc gia Tây phương như cựu Tổng thống Mỹ Bush, Tổng Thống Chirac của Pháp.

Căn cơ là một tên “giang hồ có học”, hắn có học được sĩ nhưng bỏ ngang. Mẹ là bác sĩ, cha là kỹ sư mỏ, cha ruột và dưỡng đều là người Do Thái. Không biết bằng cách nào Prigozshin lọt vào mắt của Putin. Từ đó hắn phát lên trở

thành một trợ thủ đắc lực của Putin trong vai trò quấy rối đánh phá chính trị trên toàn thế giới, cụ thể là cuộc bầu cử Tổng Thống Hoa Kỳ năm 2020 và giúp đỡ chính quyền Syria trong việc chống đỡ bạo loạn trong nước. Song song với việc chỉ huy đám lính đánh thuê, Wagner giúp tên độc tài Assad của Syria giữ vững ngôi báu.

Cũng phải nói luôn là trong cuộc chiến tranh Nga - Ukraine hiện tại, toán quân Wagner đóng vai trò quan trọng trong việc đối đầu với quân đội Ukraine. Thành phần chủ chốt của đám lính này là các tội phạm hình sự mang các bản án tù chung thân đến mười mười lăm năm trong các trại tù khắc nghiệt của Nga. Những tù nhân này được chiêu mộ với số lương cao hơn cả lính Nga chính quy và được hứa hẹn nếu còn có mạng trở về từ chiến trường sau sáu tháng chiến đấu thì kể như họ đã hoàn thành bản hợp đồng để có thể trở thành một người tự do. Các chuyên gia Tây phương ước tính khoảng dưới 50% số tù nhân này còn sống sót để “giải ngũ”.

Báo chí phương Tây so sánh vai trò của Prigozhin hiện tại với chính trường Nga tương tự như Rasputin dưới thời Sa Hoàng. Cả hai đều xuất thân từ những tên bại hoại đạo đức rồi may mắn lọt vào đám cận thần của lãnh tụ sau đó tự tung tự tác lèo lái chính trường khiến cho chế độ bị diệt vong. Putin chắc cũng căm ghét Prigozhi lộng hành lộng ngôn như Sa Hoàng Nico la II căm ghét Rasputin vậy. Rasputin bị đám cận thần của nhà vua ám sát, còn Prigozhin chưa biết thế nào nhưng chắc cũng khó mà bảo toàn tính mạng với con cáo già Putin tàn độc này. Chúng ta hãy chờ xem.

Về chiến thuật, quân Nga sử dụng Bộ Binh trong cuộc chiến cũng có thay đổi. Khi khởi đầu, quân Nga thường dùng chiến thuật biển người trong giao tranh. Nhưng với vũ khí sát thương hiện đại, “biển người” không cung cấp đủ thịt cho cái cối xay vũ khí tự động vừa nhanh vừa chính xác nên dần dà Nga thay chiến thuật khác. Họ sử dụng các tân binh được huấn luyện sơ sài, trang bị vũ khí ”cổ điển” chia thành từng nhóm nhỏ cỡ tiểu đội, đảm nhiệm vai trò trinh sát do thám vị trí phòng thủ và lực lượng của quân đội Ukraine sau đó dùng xe tank và lính chính quy để đánh chiếm mục tiêu.

Kết quả, lính ‘quân dịch’ trở thành một thứ mồi nhử hy sinh đầu tiên trong mọi trận đánh. Điều này giải thích quân Nga tiết kiệm được rất nhiều thời gian và tiền của để huấn luyện và trang bị vũ khí cho quân đội chính quy. Dĩ nhiên đám lính chính quy đi sau lưng sẽ bắn hạ bất cứ tên tân binh nào vác súng chạy lui không chịu chui vào chỗ chết. Xem ra cho dù tổng động binh nhiều đợt cũng không cung cấp đủ số lượng lính tráng hy sinh trong các kiểu chiến thuật như thế này.

Theo dõi báo chí hàng ngày chúng ta thấy có sự ngược đời. Khi quân đội Ukraine sử dụng drone để oanh tạc một số cơ sở của Nga trong lãnh thổ Nga, Putin kêu hoảng lên án hành động đánh phá này là “khủng bố” mà ông ta quên hẳn hành động sử dụng phi pháo, hỏa tiễn đủ loại đánh ác liệt mọi cơ sở, mục tiêu trong lãnh thổ của Ukraine! Đúng là miệng lưỡi của kẻ

mạnh, muốn nói sao cũng được.

Cuộc chiến tranh sẽ kết thúc như thế nào là câu hỏi được nhiều người đặt ra. Trung Quốc hiện đang mong muốn đóng vai trò hòa giải nhưng lý lẽ họ dùng chẳng khác mấy so với đòi hỏi của Putin; chấp nhận mất hết phần lãnh thổ hiện bị Nga tạm chiếm và Ukraine không được gia nhập NATO. Thực ra, trước khi cuộc xâm lược mở màn, NATO có vẻ như đang trong giấc ngủ Đông, mơ màng gấu ó giữa các thành viên với nhau. Thành linh cuộc xâm lăng của Nga làm NATO bừng tỉnh. Phần Lan, Thụy Điển xin gia nhập khối ngay sau cuộc xâm lăng của Nga vào Ukraine.

Ukraine tuy chưa là thành viên chính thức nhưng nhận được sự giúp đỡ rất lớn của NATO từ vũ khí tới chính trị, kinh tế. Nếu Ukraine được gia nhập NATO sẽ làm cho tình hình thay đổi tích cực vì sự tham gia trực tiếp chiến đấu của các thành viên trong khối, một điều chắc chắn sẽ dẫn tới sự thất bại thảm hại cho Nga hoặc thế chiến sẽ xảy ra nếu Nga sử dụng vũ khí nguyên tử để cứu vãn tình hình. Nếu nói rằng Nga e ngại sát nách với một thành viên của NATO khi Ukraine được chính thức kết nạp thì câu hỏi về hai quốc gia Thụy Điển và Phần Lan giải thích ra sao? Cho nên đó chỉ là cái cớ bởi vì sau cuộc chiến tranh này, quân đội Nga chắc còn phải cần vài chục năm để phục hồi chấn thương trước khi mở ra một cuộc xâm lăng mới. Nhưng nếu Ukraine không được gia nhập NATO thì chắc chắn Nga sau khi hồi phục sẽ lại kiếm cớ tái xâm lược đất nước này một lần nữa.

Trong lịch sử nước Nga có hai nhân vật rất đặc biệt. Vào thập niên 90 của thế kỷ thứ 10, năm 1890, lãnh thổ của Nga trải dài từ Balan ở phía Tây, Afganistan phía Nam và Vladivostock, Kamchatka phía Đông.* Việc thành lập công trình xe lửa Tran-Siberian Railway để lộ ý đồ của Sa Hoàng Nicola mong muốn có thêm phần lãnh thổ của vùng đất Mãn châu (Manchuria). Các cố vấn thân cận của Sa Hoàng cảnh cáo rằng nếu đụng tới vùng đất này, Nga sẽ phải đối đầu với

Nhật Bản và yêu cầu Sa Hoàng nên dùng biện pháp thương lượng để đạt mục đích. Nicola bác bỏ ý kiến này và ông ta tin rằng với lực lượng hùng hậu của mình, quân Nga sẽ đánh thắng Nhật dễ dàng.

Đầu năm 1904, quân Nhật bất ngờ tấn công cảng quân sự Nga ở Port Athur, Mãn Châu. Bị bắt ngờ, Nicola cho điều động hạm đội Baltic đi một quãng đường vòng 18.000 dặm để cứu ứng. Nhưng quân Nga mới chỉ di chuyển tới phía bắc bờ biển Yorkside của Anh thì gặp nạn. Viên chỉ huy hạm đội Nga thấy một số tàu kéo lưới cá của Anh gần Dogger Bank lại ngỡ là hải quân Nhật nên nổ súng. Con hoảng loạn tiếp theo, hai tàu chiến Nga báo cáo họ bị trúng thủy lôi và chiến hạm Borodino báo cáo bị quân Nhật leo lên tàu. Kết quả, ba tàu kéo cá của Anh bị trúng đạn, một bị chìm, thiệt mạng ba thủy thủ Anh. Điều này khiến Nước Anh nổi giận đòi tuyên chiến với Nga. Một cuộc điều tra sau đó cho biết cuộc nhầm lẫn này có thể tránh được nếu thủy thủ Nga không bị quá “say xin” nên bắn lộn lẫn nhau!

Ngày 14 tháng 5 1905, hạm đội Nga tiến vào eo biển Tsushima, nằm giữa Triều Tiên và Nhật Bản. Một phần vì hạm đội quá lỗi thời cũ kỹ, phần vì lính tráng không được huấn luyện chu đáo chuyên nghiệp, cộng thêm nhiều lần lẫn chủ quan khác đã khiến cho Đô Đốc Nga Zinovy Rozhestvensky tạo nên một trận hải chiến tồi tệ nhất trong lịch sử của Hải Quân Nga. Kết quả là quân Nga tổn thất 8 chiến hạm, 4 khu trục hạm, 4000 lính chết, 7000 bị bắt tù binh. Phía Hải Quân Nhật của Đô Đốc Tô Gô Heihachino chỉ bị thiệt hại 3 ngư lôi hạm. Đây có lẽ là thất bại thảm mất mặt nhất của Sa Hoàng Nicola II—người kế vị Sa Hoàng Aleksander III... Tháng 9 năm 1914 quân đội Nga bị thất bại nặng nề tại Tannenberg. Tháng 3 năm 1915, Sa Hoàng nắm quyền chỉ huy quân đội Nga. Nước Nga tiếp tục hứng chịu những tổn thất nặng nề và đất nước ‘chảy máu đến chết’.

Chế độ Sa Hoàng cũng bị mất uy tín do liên kết với Georgi

Rasputin (1872-1916). Rasputin được cho là một người ”thuộc cõi trên”, có biệt danh là “Mad monk”, đến St Petersburg vào năm 1903. Mọi người tin rằng Rasputin có khả năng chữa lành mọi loại bệnh tật. Từ năm 1905, vợ của Sa Hoàng là Alexandra tin rằng Rusputin có thể chữa lành vết thương cho con trai, Alexei, một người mắc bệnh máu khó đông (haemophilia)**.
(Rasputin có thể đã sử dụng thuật thôi miên để trấn an cậu bé và cầm máu cho cậu.) Riêng về nhân vật này chúng ta lại

Trong hoang tàn và đổ nát tại Ukraine, 2023

có khá nhiều tình tiết ly kỳ. Thực ra, Rusputin chỉ là một nông dân thất học xuất thân từ một gia đình nghèo có bảy người con sinh sống tại Siberia, nhưng chỉ có một mình Rusputin là sống sót tới tuổi trưởng thành. Có thể hẳn đã gia nhập một hệ phái nào đó thuộc chính thống giáo.

Thực sự, cũng không ai xác định được là hẳn có tài chữa bệnh hay không nhưng chắc chắn hẳn có khả năng thôi miên. Cứ mỗi lần Alexei xuất huyết thì chỉ có hẳn là làm cho máu cầm lại được. Dĩ nhiên ngoài “tài” này, Rusputin cũng nổi tiếng là tay “sát gái” và rượu chè bí bết. Khi Thế Chiến Thứ I nổ ra, Rusputin có ảnh hưởng rất lớn đến những quyết định của Sa Hoàng. Vì những thất bại liên tiếp trên mặt trận nên

giới chính khách quý tộc thân cận Sa Hoàng đi đến quyết định phải giết Rusputin. Hoàng Tử Felix Yusupop mời hẳn tới lâu đài của ông ta ở Moika Canal, St Petersburg rồi pha thạch tín vào rượu với liều lượng khá nặng có thể giết người ngay tức khắc và đưa ông ta uống. Rượu chỉ đủ làm cho Rusputin hơi ngà ngà buồn ngủ! Cuối cùng Yusupop đành phải rút súng lục ra bắn thêm vài phát nhắm vào tim, hoặc thái dương của Rusputin nổ súng. Rusputin la lên một tiếng rồi xông thẳng vào hung thủ khiến Yusopop bỏ chạy. Các đồng phạm phải xông vào nện thêm vài búa rồi quăng xác hẳn xuống sông khiến ẩn mới thực sự chết thiệt đó là ngày 29 tháng 12 năm 1916. Trước khi chết, Rusputin có để lại một lá thư: (Tạm dịch).

“Tôi cảm thấy rằng mình sẽ rời khỏi cuộc đời này trước ngày 1 tháng Giêng. Tôi mong ước báo cho dân chúng Nga, Cha, mẹ Nga, và cho các em nhỏ, cho đất nước Nga, phải hiểu được điều này. Nếu tôi bị sát hại vì các sát thủ thông thường, và đặc biệt là các chiến hữu nông dân của tôi, thì ngài, Nga Hoàng, chẳng có điều gì để sợ hãi cả, sẽ vẫn tiếp tục duy trì ngôi vị. Ngài cũng chẳng có điều phải lo ngại cho con cháu của mình việc cai quản quốc gia. Chúng sẽ tiếp tục tồn tại hàng trăm năm nữa trên đất nước này. Nhưng nếu tôi bị sát hại bởi bọn quý tộc hoàng gia, bọn trưởng giả, và nếu chúng làm tôi đổ máu, bàn tay chúng sẽ nhiễm bẩn máu tôi, trong vòng 25 năm, chúng sẽ không thể rửa sạch được vết máu đó. Chúng sẽ rời bỏ nước Nga, huynh đệ tương tàn giữa chúng với nhau, ghét bỏ lẫn nhau, giết hại nhau.

Trong vòng 25 năm sẽ không còn bọn quý tộc trưởng giả trên đất nước này nữa. Sa Hoàng của nước Nga, nếu ngài nghe thấy hồi chuông báo tử mach báo ngài rằng Grigory đã bị sát hại, Ngài phải biết điều này: Nếu có hoàng tộc của ngài tham gia vào việc sát hại tôi thì không còn ai trong gia tộc con cái của của Ngài sẽ sống sót được trong vòng hai năm. Chúng sẽ bị dân chúng Nga sát hại. Tôi ra đi và tôi cảm nhận trong

tôi Thiên Liêng bảo tôi phải nói cho Sa Hoàng phải sống như thế nào khi tôi không còn trên cõi đời này. Ngài phải suy ngẫm và khôn ngoan. Hãy suy nghĩ tới sự an toàn của mình và nói cho thân nhân họ hàng của Ngài rằng tôi đã trả nợ cho họ bằng chính máu của mình. Tôi sẽ bị sát hại, Tôi không còn tồn tại trên cõi đời này. Hãy cầu nguyện, cầu nguyện. Hãy mạnh mẽ lên, suy ngẫm về phước hạnh của gia đình mình.

Grigory.”

Bức thư được viết bằng dòng: Tôi viết và để lại sau khi ra đi bức thư này tại St Petersburg.

Điều tiên đoán dị kỳ này đã đúng khi Triều Đại Romanov bị cuộc Cách Mạng Vô Sản Nga 1917 lật đổ, và toàn bộ gia tộc hoàng gia bị sát hại vào tháng 2. Toàn bộ đám quý tộc tham gia vụ sát hại đều bị giết hoặc lang bạt khắp thế giới.

Cuộc “Phản loạn” do Prigozhin tổ chức dưới danh nghĩa “Tuần hành đòi công lý” (March for justice) vào ngày 23 tháng 6. Trước đó, công khai phê phán vạch trần những dối trá của Putin dưới danh nghĩa diệt phát xít để lấy có tấn công Ukraine. Prigozhin cũng vạch trần những thói nát, kém cỏi của bộ trưởng quốc phòng nga Shogui, Tổng Tham Mưu Trưởng quân đội Nga Tướng Gerasimov và đòi cách chức hai tên này. Chúng ta phải công bằng nói rằng, những bất mãn của Prigozhin không phải bộc phát trong một lúc nóng giận, mà nó có nguồn gốc từ dã tâm của Putin muốn tiêu diệt lực lượng lính đánh thuê này sau khi chúng tiến chiếm được Bakmut. Từ thủ đoạn không cung cấp vũ khí đạn dược cho tới việc sử dụng pháo binh nhắm thẳng vào vị trí phòng thủ của đám lính Wagner,

Prigozhin hiểu ra rằng, giá trị sử dụng của hắn đã không còn và đó chính là lý do khiến hắn phải làm cuộc binh biến chẳng đặng đừng. Chỉ có điều với sự nông nổi thiếu tính toán chuẩn bị của hắn, cuộc binh biến bị gãy gánh nửa chừng sau khi hậu cần, trụ sở, tiền bạc, bộ chỉ huy của hắn ở Petersburg bị đám

mật vụ Nga niêm phong. Chưa kể một điều quan trọng khác không kém: Vợ và ba con của hắn gồm một tri hai gái hiện đang sinh sống và làm ăn kinh doanh lớn tại nơi này. Ai cũng biết, Prigozshi đã đùa với lửa. Không ai nghi ngờ gì về hành động của hắn làm sẽ gây những tổn hại không thể sửa chữa được cho cuộc chiến tranh của Nga hiện nay. Từ đó để suy ngẫm về sinh mạng của hắn như ngàn cân treo sợi tóc.

Hai nhân vật Nicolai II và nhân vật Rusputin của thế kỷ trước. Giờ đây là hai nhân vật khác Putin và Prigozshin làm cho chúng ta có chút suy nghĩ so sánh. Nicolai II là một Sa Hoàng rất nhiều tham vọng, chủ quan độc đoán. Putin hiện tại cũng tham lam độc đoán chủ quan chẳng kém. Rusputin xuất thân từ một nông dân thất học, cầu bơ cầu bắt lang thang kiếm sống bỗng có cơ duyên trở thành một cố vấn thân cận của Sa hoàng. Prigozshi xuất thân khá hơn một chút, nhưng cũng là một tù nhân trộm cắp giang hồ rồi nhờ tài buôn bán, nấu ăn bỗng chốc trở thành thân cận của tổng thống, được tổng thống cung cấp công ăn việc làm, tiền của và những sứ mạng quan trọng làm thay cho tổng thống. Rusputin bị đám cận thần của Sa Hoàng tìm mọi cách để bức tử. Giờ đây Prigozshi tính “nói chuyện phải trái” với chủ nhân - Một chủ nhân rất ác độc và tàn bạo. Vấn đề sinh mệnh của Prigozshin chẳng cần phải tiên tri gì ai cũng biết sẽ có kết cục ra sao. Vấn đề chỉ còn là thời gian. Cái chết của Rusputin là hồi chuông báo tử của triều đại Romanov. Đó có phải là lý do để cho Prigozshin sống thêm ít ngày nữa không? Những ước tính tình báo của Phương đều cho rằng Prigozshine sẽ không thể sống sót quá 90 ngày sau cuộc phản loạn.

Tiếp theo sau đó là cuộc gặp gỡ giữa Putin và đại diện của nhóm Wagner do Prigozshin cầm đầu diễn ra ở Moscow. Ai cũng nghĩ có thể Putin sẽ nói rộng ngày sống cho Prigozshin có thể kéo dài tới cho khi cuộc chiến Ukraine kết thúc. Nào ngờ, chiều ngày 23 tháng 8 (vừa tròn hai tháng sau cuộc tuần hành đòi công lý”, máy bay nhỏ chở 7 nhân vật chop bu của

Wagner trên đường bay từ Moscow đi Petersburg từ độ cao 25,000m đâm bổ đầu xuống đất. Putin có vẻ nóng vội việc triệt hạ tên tay chân thủ túc một thời của mình. Cái chết của Prigozhine cho chúng ta thấy điều gì? Sự tàn độc của những lãnh tụ cộng sản độc tài là bản chất của chúng. Từ Stalin tới Mao Trạch Đông, Hồ Chí Minh , Polpot, Putin, Hun Sen, Nguyễn Phú Trọng đều cùng một duộc, một lũ bất nhân không hơn không kém.

Tổng Thống Ukraine Volodimir Zelenski

Rasputin chết, hai tháng sau chế độ triều đình Romanov sụp đổ. Giờ đây Prigozhine chết liệu có kéo theo cuộc tàn diệt của Putin hay không? Không ai có thể có câu trả lời dứt khoát nhưng cái chết của thủ lĩnh đám lính đánh thuê Wagner chắc chắn sẽ mang lại nhiều niềm gỡ cho Putin và cái chết quá nhanh của Prigozhine chỉ rõ một điều, Putin đang ở trong thế rất yếu và thiếu tự tin.

Cuộc phản công của lực lượng Ukraine phát động, mặc dù gặp nhiều tổn thất nhưng nhìn chung vẫn diễn tiến tốt. Tính đến ngày hôm nay đã có bảy ngôi làng thuộc tỉnh Donbat được giải phóng, đặc biệt trong đó có những ngôi làng bị Nga đánh chiếm từ năm 2014. Khu vực Bakmut cũng có tiến triển khi

quân Nga chấp nhận lui dần trên một số tuyến phòng thủ khu vực này. Phạm ứng của Nga vẫn không thay đổi: Sử dụng hỏa tiễn tầm xa khủng bố đánh phá trên toàn lãnh thổ của Ukraine. Anh chàng “Tổng thống trái độn Medveev này tuyên bố một câu rất lãng nhách: Hoặc là Ukraine phải hòa đàm, hoặc Nga sẽ sử dụng vũ khí nguyên tử?” Một câu nói càn rỡ vì chính y chắc cũng hiểu rằng việc sử dụng vũ khí hạt nhân sẽ là hồi chuông báo tử của nước Nga và dân tộc Nga.

Thêm một chuyện ít ai ngờ tới là sự xuống cấp thảm hại của Putin khi phát động phong trào học tập “Tu tưởng Tập Cận Bình”. Đây có lẽ là chỉ dấu xuống cấp thấp nhất của uy tín nước Nga. Trước cuộc chiến Nga-Ukraine, nước Nga từng tự hào là nơi xuất phát của các tư tưởng cộng sản thực tiễn áp dụng trên thế giới, với một lý thuyết kiếm cách mạng gia Lenin. Đặc biệt là Stalin không hề coi Mao Trạch Đông ra gì. Nga chưa bao giờ coi Trung Quốc là một quốc gia ngang hàng với mình về mọi phương diện từ quân sự, kinh tế chính trị xã hội, khoa học kỹ thuật. Chỉ sau khi Liên Xô tan rã và một Trung Quốc do tính toán sai lầm của Hoa kỳ khiến ngóc đầu thức dậy, Nga mới coi quốc gia này là bằng vai mình.

Giờ đây Putin cho cả nước học tập “Tu tưởng Tập Cận Bình” thì quả thực không còn gì để nói nữa. Nga đã tự coi mình chỉ là một thứ đàn em chư hầu của TQ. Cần ghi chú thêm một chút về cái gọi là “Tu tưởng Tập Cận Bình” là gì? Chỉ là thái độ cảnh giác cao độ chống lại những giá trị phổ quát của nhân loại sau hàng nghìn năm đúc kết mà có như tự do dân chủ, nhân quyền, tam quyền phân lập... Chính những giá trị này đã là động cơ thúc đẩy nền văn minh khiến cho mọi người có được cuộc sống tương đối sung sướng như hiện tại. Những giá trị này rõ ràng đi ngược lại với mọi toan tính độc đoán của một chế độ toàn trị là thể chế mà các quốc gia có chính thể độc tài đã gây ra cho nhân loại những cuộc chiến tranh chém giết tàn bạo. Chúng ta không thể hiểu được chẳng lẽ độc tài Putin vẫn còn cảm thấy kém độc tài Tập Cận Bình khiến phải cần

Tài liệu tham khảo:

- Wikipedia
- Russia A 1000 year chronicle of the Wild East. Martin Sixsmith. Abram press, Newyork2021.
- Rasputin The saint who sin. Brian Moynahan. Random House Newyork. 1997.
- * Russia a 1000. pp. 161-62
- ** Russia a 1000.pp. 170-71
- *** Rasputin: The saint who sinned/ Brian Moynahan. Random house 1997. Pp.358.

<https://www.thecollector.com/11-unbelievable-facts-about-rasputin/>

<https://www.yahoo.com/news/russian-forces-tried-blow-men-184450638.html>

<https://www.yahoo.com/news/wagner-group-leader-criticizing-putins-194652661.html>

<https://www.yahoo.com/news/true-scale-russian-combat-losses-213300101.html>

<https://www.yahoo.com/finance/news/7-lessons-russia-learned-epic-131200251.html>